

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя общеобразовательная школа с. Аянгаты Барун-Хемчикского кожууна Республики Тыва».

«Согласована»
Заместителем директора по УВР
Ооржак Ооржак Е.С.
«28» 08 2023г

«Утверждена»
Директором МБОУ СОШ
с. Аянгаты Шокар О.Б.
Приказ № 48
От «28» 08 2023г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по родной (тувинской) литературе
(наименование учебного предмета, курса, дисциплины)
8
(класс)

Уровень образования: основное общее образование

Количество часов год 68, в неделю: 2

Уровень: базовый

Учитель: Монгуш Долаана Андреевна

Программа составлена на основе Федерального закона от 29.12.2012г № 273 ФЗ «Об образовании в РФ», требований к результатам освоения федеральной образовательной программы основного общего образования ОФКС-тин негелделеринге дууштүр «Колниити өөредилгениң 5-9 класстарына «Төрзөн (тыва) чогаал» эртеминиң чижек өөредилге программасы»

Учебник: М.А.Кужугет, Л.Х.Ооржак «Тыва чогаал. 8 класс». Кызыл-2022, 304а

2023-2024
(учебный год)

Эртемни өөрениринге планнаттыңан туңнелдер:

Личностуг:

-Торээн дылвыс харылзакырынын база мээ -медереливистин шынарын коргузериин кол чепсээ;

- Торээн дыл национал культуравыстын кол болуушкуну;

- Сагыш-сеткилди, бодалдарны илередиринге дылдын бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чоптуг ажыглап билири;

- Торээн дылын улаштыр оорениринге сонургалын оттурары;

- Аас болгаш бижимел чугаага дылдыё уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.

-Торээн дылын сайзырадырынга. ону кадагалап арттырадынга оореникчинин бот киржилгези;

- Аас чугаага дылдын уран-чечен аргаларын эстетиктиг талазынче угландырады.

Метапредметтиг:

А) Регулятивтиг:

- ооренип турар эртеминин тема, болук аайы-биле кол сорулгаларын, утказын угаап билири;

- башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны кууседип ооренири;

-бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандырады.

-ооренген темазынга алган билиглерин туннеп болгаш унелеп билирин боттандырады;

- аас болгаш бижимел чугааны дылдын негелдери-биле чогуур уезинде практика кырынга оскертип болгаш ажыглап билири.

Б) Билдилик:

- ооредилге даалгаларын кууседип турар уеде херек ужурлуг медээлерни немелде номнар, статьялар болгаш энциклопедиялардан тып билири;

-бодунун назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерге даянып билири;

-дылдын негелдерин кууседирде янзы-буру схемаларны, модельдерни, символ-демдектерни ажыглап билири;

-белен таблицаларны, схемаларны, созуглелдерни немээри;

-алган билиглерин план болгаш таблица дузазы-биле системажыдып, болуктеп, туннеп билири;

- состе орфограммаларны янзы-буру аргалар-биле хынап билири;

- номчаан созуглелдеринин кол утказын ылгап ундурери;

- бодунун чугаазын тода болгаш билдингир кылдыр дыннакчыга дамчыдып билири;

- библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;

- аас болгаш бижимел чугааны шын болгаш медерелдии-биле тургузуп билири;

- болуушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып дамчыдып билири;

- алган медээлерни сайгарып, критикалап билири.

Коммуникативтиг:

- аас чугаага диологту ажыглап билири;

- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннелге келиринге ооредири;

- бот туружун болгаш бодалын быжыглап чанчыгары;

- билдинмес чуулдеринге айтырыгларны салып билири;
- коммуникативтиг сорулгаларны шиитпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;
- коммуникативтиг сорулгаларны дыннакчыга тода, дорт, дес-дараалашкаа-биле медеглеп чедирери;
- удур-дедир хыналда уезинде бот-боттарынга дузаны уезинде чедирип билири болгаш коммуникативтиг сорулгаларны шиитпирлээринге дылдыё аргаларын чедимчелиг ажыглаары.

Предметтиг:

- улустуң аас чогаалын, чечен чогаалының дылын ылгаар; тыва улустуң аас чогаалын, чечен чогаалын, төөгүзүн, культуразын шинчилеп өөрениринге тыва дылдың чугулазын билер;

Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргалар

- өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргаларны тодарадыр: дорт болгаш доора чугаа; авторнуң сөстери;
- дорт болгаш доора чугаалыг, цитаталыг домактарга бижик демдектерин сагыыр;
- сөзүглелде өске кижиниң чугаазын танып тывар;
- цитаталарны аас болгаш бижимел чугаага ажыглаар;

Синтаксис

- нарын домак иштинде бөдүүн домактарның аразында синтаксистиг харылзааларны илередир аргаларны ылгаар: кожумактар, эвилелдер, эвилел (зиг) сөстөр, эдеринчилер, артынчылар, дузалал аттар, үн аяны;

- сөс каттыжыышкыннарында болгаш домактарда синтаксистиг харылзааларны (деңнежилге, чагыржылга) тодарадыр;

- нарын домакты танып тывар;
- чагырышпаан болгаш чагырышкан нарын домактарны ылгаар;
- чагырышпаан болгаш чагырышкан нарын домактарның каттыжар аргаларын тодарадыр;
- чагырышпаан болгаш чагырышкан нарын домактарны тургузар;

- нарын домакта кол болгаш тайылбыр домакты ылгаар;
 чагырыш нарын домакта тайылбыр домактарның янзыларын тодарадыр

кан

-

чагырыш

кан

- чагырышкан нарын домактың болгаш нарын синтаксистиг конструкцияның синтаксистиг сайгарылгазын кылыр;

- нарын синтаксистиг конструкцияны танып тывар;

- нарын синтаксистиг конструкцияның кезектериниң аразында синтаксистиг харылзааларны аңгылаар;

Пунктуация

- нарынчылтынган, нарын, дорт чугаалыг, цитаталыг домактарга бижик демдектерин шын ажыглаар;
- тире болгаш дефистиң ажыглалын ылгаар.

8-ки класска тыва дыл кичээлинин календарь-тематиктиг планы

Шупту -68 шак

№	Тема	Шагы	Эрттирер хуну	
			План-биле	Шын болур
1	Бүгү делегейниң төрээн дылдар хүнүнүң дугайында.	1	01.09.	
2	Ноябрь 1 – тыва дыл хүнү. Тыва дыл – улустуң аас чогаалының болгаш чечен чогаалының дылы.	1	02.09.	
3	Кылыг сөзү	1	08.09.	
4	Наречие.	1	09.09.	
5	Өттүнүг сөстөр.	1	15.09.	
6	Дузалал чугаа кезектери.. Сөзүглел	1	16.09.	
7	Сөс каттыжышкыны. Сөс каттыжышкынының дугайында билиг. Сөс каттыжышкынының сөстен болгаш домактан ылгалы.	1	21.09.	
8-9	Сөс ка ттыжышкыннарының холбажыр аргалары: башкарылга, хамааржылга,	2	22.09.	
10	Сөс ка ттыжышкыннарының холбажыр аргалары: каттыжылга.	1	28.09.	
11	Бөдүүн болгаш нарын сөс каттыжышкыннары	1	29.09	
12	Сөс каттыжышкыннарының синтаксистиг сайгарылгазы.	1	05.10.	
13	Катаптаашкын.	1	06.10.	
14	Хыналда ажыл.	1	12.10.	
15	Бөдүүн домак. Домактың чугула кежигүннери.	1	13.10.	
16	Немелде. Дорт болгаш доора немелделер, оларның илереттинери.	1	19.10.	
17	Тодарадылга болгаш капсырылга, оларның илереттинери.	1	20.10.	

18	Байдалдар, оларның утка аайы-биле бөлүктөри: үениң, туруштуң, кылдыныг аргазының, чылдагаанның болгаш сорулганың, хемчегниң байдалдары. Байдалдарның илереттинери. Домактың синтаксистиг сайгарылгазы.	1	26.10.	
19	Хыналда ажыл	1	27.10.	
20	Чаңгыс составтыг домактар дугайында билиг. Чаңгыс составтыг домактарның хевирлери. Сөглөкчи хевирлиг чаңгыс составтыг домактар..	1	09.11.	
21	Тодаргай арынныг домак.	1	10.11.	
22	Тодаргай эвес арынныг домак	1	16.11.	
23	Арын чок домактар. Кол сөс хевирлиг чаңгыс составтыг домактар	1	17.11.	
24	. Ат домактары	1	23.11.	
25	Чаңгыс составтыг бөдүүн домактарның сөзүглел тургузарынга ужур-дузазы.	1	24.11.	
26	Чаңгыс составтыг домактарның синтаксистиг сайгарылгазы	1	30.11.	
27	Катаптаашкын	1	01.12.	
28	Чогаадыг	1	07.12.	
29	Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар. Чаңгыс аймак кежигүннерниң илереттинери.	1	08.12.	
30	Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары.	1	14.12.	
31	Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактарга түңнекчи сөстөр болгаш оларга бижик демдектери.	1	15.12.	
32	Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгалар, оларга бижик демдектери.	1	28.12.	
33	Домактың чаңгыс аймак кежигүннер дузазы-биле нарынчылтынары.	1	11.01.	

34	Катаптаашкын	1	12.01.	
35	Хыналда ажыл	1	18.01.	
36	Адалга дугайында билиг. Делгерөңгей болгаш делгерөңгей эвес адалгалар.	1	19.01.	
37	Адалганың интонациязы: домактың мурнунга, ортузунга болгаш соонга.	1	25.01.	
38	Адалгаларны тускайлаары.	1	26.01.	
39	Кирилде домактар.	1	01.02.	
40	Кирилде сөстөр.	1	02.02.	
41	Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактарлыг домактарга интонацияның ужур-дузазы.	1	08.02.	
42	Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактарлыг домактарга интонацияның ужур-дузазы.	1	09.02.	
43	Катаптаашкын	1	15.02.	
44	Хыналда ажыл	1	16.02.	
45	Нарынчылтыг домактар дугайында билиг.	1	22.02.	
46	Домактың делгерөңгей кежигүннер-биле нарынчылтынары, оларга бижик демдектери.	1 1	29.02.	
47	Причастиелиг бөлүглелдер- биле илереттинген делгерөңгей тодарадылгалар-биле домактың нарынчылтынары.	1	01.03.	
48	Причастиелиг бөлүглелдер- биле илереттинген делгерөңгей байдал-биле домактың нарынчылтынары.	1	07.03.	
49	Деепричастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгерөңгей кежигүннер-биле домактың нарынчылтынары.	1	08.03.	
50	Деепричастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгерөңгей	1	14.03.	

	кежигүннерлиг домактарга бижик демдектери.			
51	Диктант	1	15.03.	
52	Частырыглар-биле ажил	1	21.03.	
53	Деңнелгелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей кезигүннер-биле домактың нарынчылтынары.	1	22.03.	
54	Домактың адалгалар-биле нарынчылтынары.	1	04.04.	
55	Домактың киирилде сөстөр болгаш киирилде домактар-биле нарынчылтынары, оларга бижик	1	05.04.	
56	Нарынчылтынган домактарның сөзүглел тургузарына ужурудузу.	1	11.04.	
57	Монолог-чурумал	1	12.04.	
58	Монолог-угаап боданыышкын	1	18.04.	
59	Монолог-тоожушкун.	1	19.04.	
60	Эртем-шинчилел ажилы – монологтуң бир хевири	1	25.04.	
61	Диалог	1	26.04.	
62	Чыл төнчүзүндө түңнел катаптаашкын Сөс каттыжыышкыны.	1	02.05.	
63	Бөдүүн домак.	1	03.05.	
64	Нарынчылтынган бөдүүн домактар	1	10.05.	
65	Нарынчылтынган бөдүүн домактар	1	16.05.	
66	Хыналда ажил	1	17.05.	
67	Частырыглар-биле ажил	1	23.05.	
68	Туннел кичээл.	1	24.05.	

